

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 358/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

136/2009. (V. 13.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti lakos panaszos 2008. november 24-én előterjesztett panaszára indult eljárásban a 2009. május 13-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a 2008. október 23-án vele szemben fogantatosított, illetve őt magát is érintő – és kifogásolhatónak tartott – rendőri intézkedések (terület lezárása, kiemelés, igazoltatás, előállítás) tárgyában terjesztett elő panaszt, melyben kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

1) A panaszos a 2008. október 24-én, a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) V. Kerületi Rendőrkapitányságán, a folyamatban lévő jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatti szabálysértési ügyében, mint eljárás alá vont személy – jogi képviselője jelenlétében –, a következő rendőri intézkedésekkel szembeni kifogásait mondta jegyzőkönyvbe.

Elmondta, hogy 2008. október 23-án jelen volt a helyszínen, amikor a rendőrök a Budapest, V. kerület Markó utcában körbekerítették az éppen arra vonuló – egy rendezvény helyszínére tartó – tömeget, és megakadályozták őket a továbbjutásban, azzal, hogy mindenkit csak igazoltatás után engedtek tovább haladni. A panaszos

elmondta, nem érti, miért vették körbe őket a rendőrök, hiszen a tömeg békésen vonult, és a Rendőrség is tudta, merrefelé tartanak, ezért nem értette és indokolatlannak találta a körbekerítést. Elmondta továbbá, hogy ezen a napon az esti órákban őt már legalább három alkalommal igazoltatták és rögzítették az adatait, ezért felháborítónak találta, hogy erre az említett helyszínen ismételen sor került. Elmondta azt is, hogy az őt kiemelő rendőrök nem arra kérték, hogy igazolja magát, hanem, hogy menjen velük, de hogy ezt milyen okból tegye, azt nem közölték vele. Erre ő azt kérte a rendőröktől, hogy hadd várja meg, amíg a többiek békésen elmehetnek a helyszínről, és utána a rendőrökkel fog menni. Ezt a rendőrök nem vették figyelembe, és mivel vele szemben tovább „akadékoskodtak”, őt a körülötte lévő emberek – ismertsége okán – körbevették, belekapaszzkodtak, így próbálva megakadályozni a kiemelését. A panaszos kérésére azonban elengedték őt, így a rendőrökkel tudott menni, de ekkor is hiába kérdezte, hogy miért kell velük tartania, csak azt a választ kapta, hogy a rendőr „ezt kapta parancsba”. Nem sokkal ezt követően került sor a panaszos előállítására.

A panaszos tehát az sérelmezte, hogy a vonuló tömeget miért kerítette körbe a rendőrség, miért volt szükséges az ő kiemelése, ismételt igazoltatása és ruházatának átvizsgálása, valamint indokolatlannak tartotta az előállítását is.

A panaszos jogi képviselője az elmondottakra reagálva közölte, hogy a tömeg ilyen jellegű körbekerítését jogsértőnek és indokolatlannak tartja. Amikor a szabálysértési ügy előadója közölte a panaszossal és jogi képviselőjével, hogy a rendőri intézkedések elleni panasz más eljárásban kerül kivizsgálásra, ezt ők megértették és tudomásul vették azzal, hogy a panaszokat fenntartják.

2) A BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője 2008. október 28-án az előző pontban ismertetett jegyzőkönyvet felterjesztette a BRFK hivatalvezetőjének, mivel az rendőri intézkedéssel szembeni panaszbejelentést is tartalmazott.

Ezt követően 2008. november 7-én a BRFK hivatalvezetője levélben tájékoztatta a panaszost, hogy az általa 2008. október 24-én, szabálysértési meghallgatása során tett panaszbejelentései kapcsán – a jelen értesítés kézhezvételét követő nyolc napon belül – lehetősége van a Testület vizsgálatát kérni; egyébként a panaszt a rendőri intézkedéseket foganatosító szerv – a BRFK – vezetője fogja elbírálni.

Erre válaszolva a panaszos – 2008. november 24-én kelt levelében, a 2008. november 19-ei kézbesítéstől számított nyolc napon belül – kérte a Rendőrségtől, hogy panaszát a Testület vizsgálja meg.

2008. november 28-án ezért a BRFK hivatalvezetője felterjesztette a panaszos ügyében keletkezett iratokat az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálat vezetőjének; aki ezeket 2008. december 4-én megküldte a Testület részére. A jegyzőkönyvben rögzített panaszt és a mellékletként megküldött iratokat a Testület 2008. december 11-én érkezett.

II.

A Rendőrség a panaszt tartalmazó jegyzőkönyv mellékleteként csatolt iratcsomagban, majd a Testület felvilágosítás-kérésére válaszolva – a felterjesztésről és megküldésről szóló leveleken kívül – a következő, érdemi rendőrségi dokumentumokat juttatta el a Testülethez a panaszügy tényállásának pontosabb megismeréséhez, és a panaszügy elbírálásához: A budapesti rendőrfőkapitány 110-60/2008. ált. sz. egyedi utasítását fokozott ellenőrzés elrendeléséről; a panaszossal szemben a helyszínen intézkedő, majd öt előállító r. törzsőrmester és r. zászlós jelentése és az ehhez kapcsolódó parancsnoki vélemény és kivizsgálás; a panaszos előállításának időtartamáról szóló igazolás; a panaszossal szemben jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt indult eljárás megszüntetéséről szóló határozat; az október 23-ai rendezvények közterületi, közrendvédelmi parancsnokának tanúvallomása; az eseményeket követően a Markó utcában tartott szemle jegyzőkönyve; a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének 2009. március 10-ei tájékoztató levele; a BRFK hivatalvezetőjének 2009. március 15-ei, valamint április 7-ei tájékoztató levelei; a Nemzeti Nyomozó Iroda igazgatójának 2009. március 9-ei tájékoztató levele; és egy DVD lemez, amely tartalmazta a panaszossal szembeni intézkedések egyes mozzanatait.

E rendőrségi dokumentumoknak a panaszolt eset tényállására nézve a következőket lehetett megállapítani.

1) Budapest rendőrfőkapitánya a 110-60/2008. ált. számú egyedi utasításában, az Rtv. 30. §-ának (1), valamint (3) bekezdése alapján Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2008. október 22-én 0 órától 2008. október 25-én 24 óráig. A központi biztosításba beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kísérte a rendezvényekre érkezőket, megakadályozta az esetleges jogsértések kialakulását. Ennek során szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat- és csomagátvizsgálást hajtott végre. Az utasítás indokolása tartalmazza mindazokat a jogszabályhelyeket, amelyek a fokozott ellenőrzés elrendelését lehetővé teszik, és utal arra a helyzetre is, amely a bejelentett rendezvények jellege és nagy száma miatt ezt az intézkedést az adott esetben szükségessé tette.

Az érintett napra a BRFK honlapján hozzáférhető tájékoztatás szerint összesen 44 rendezvényt jelentettek be magánszemélyek és szervezetek Budapest különböző pontjaira, amelyek közül a rendőrség 29-et normál, míg 15-öt kiemelt kockázatúnak minősített, ugyanakkor megtartásukat lehetővé tette.

2) A panaszossal szemben intézkedő r. törzsőrmester és r. zászlós közös jelentése szerint ők a 2008. október 23-ai ünnepekkel kapcsolatos biztosítási feladatokban vettek részt. 20 óra 30 perctől a Budapest, V. kerület Markó utca 22. sz. előtt összegyűlt tömeg tagjainak igazoltatását végezték, a kapott utasításoknak megfelelően. 20 óra 45 perckor azt az utasítást kapták a közterületi, közrendvédelmi parancsnoktól, hogy a tömegben tartózkodó, a tömeget vezető panaszost emeljék ki, gyülekezési joggal való visszaélés miatt. Erre ők a tömegen keresztül megközelítették a panaszost,

és felszólították, hogy jöjjön ki. A panaszos erre közölte, hogy nem megy a rendőrökkel; majd több körülötte álló „szimpatizáns” személy bele is kapaszkodott, így megakadályozva a rendőri intézkedést. Ezzel párhuzamosan egy rendőrségi szolgálati jármű kihangosítón keresztül többször is felszólította a tömeget, hogy a rendőri intézkedéseknek tegyenek eleget, és igazolványaikat készítsék elő. A panaszossal szemben testi kényszer alkalmaztak a rendőrök, és a hátánál két kézzel elkezdtek kitolni a tömegeből, míg a bevetési csoport többi tagja biztosította az intézkedést. Ekkor a panaszos is közölte, hogy aláveti magát az intézkedésnek, és felszólította a társait, hogy engedjék őt el, ne kapaszkodjanak belé. Miután a panaszost a tömegeből kivezették, igazoltatták, majd a ruházatát átvizsgálták, amiről egy r. törzsszászlós videofelvételt is készített. Ezt követően a panaszost előállították a BRFK Központi Fogda Gyorskocsi utcai objektumába. A jelentés szerint a panaszos igazoltatására az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján, átvizsgálására a 29. § (4) bekezdése alapján, előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) és f) pontjai alapján, testi kényszer alkalmazására pedig az Rtv. 47. §-a alapján került sor. A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint – amelyet a Közrendvédelmi II/1. Alosztályának vezetője végzett el – a rendőri intézkedések jogszerűek és szakszerűek voltak, a kényszerítő eszköz (testi kényszer) alkalmazása pedig jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) A panaszos részére az előállítása időtartamáról kiállított igazolás szerint a panaszos személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés foganatosítása miatt a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Fogdaszolgálati Osztály Gyorskocsi utcai objektumában tartózkodott 2008. október 23-án 21 órától október 24-én 3 óra 20 percig. Az előállítás alatt sérülése nem keletkezett, panasszal azonban élni kívánt.

4) A BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság mint szabálysértési hatóság részéről előadóként eljáró r. hadnagy által 2008. december 15-én hozott szabálysértési határozat szerint a panaszos ellen jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt indult eljárást szabálysértés hiányában megszüntetik, mert az Indokolás szerint a panaszos ezt a cselekményt nem követte el.

5) A panaszos panaszbejelentése alapján indult eljárásban 2008. november 21-én tanuként meghallgatták az október 23-ai rendezvények említett közterületi, közrendvédelmi parancsnokát. Az ő jegyzőkönyvezett tanúvallomása szerint 2008. október 23-án, közterületi, közrendvédelmi parancsnokként azt az utasítást kapta, hogy a 64 Vármegye Ifjúsági Mozgalom rendezvényéről előzetes bejelentés nélkül a belvárosban át vonuló tömeget tartóztassa fel, és a vonuló személyeket „számoltassa el”. Erre az V. kerület, Markó utcában volt lehetőség, ahol a tömeget feltartóztatták, és megkezdték az egyenkénti igazoltatást és ruházat átvizsgálást. Eközben a közterületi, közrendvédelmi parancsnok utasítást kapott „a csapatszolgálati törzsből”, hogy a „be nem jelentett vonulós demonstráció” szervezőjét – a panaszost – a tömegeből emeljék ki biztonságos igazoltatása érdekében, és amennyiben „a szabálysértést” felszólítás ellenére is tovább folytatja, foganatosítsák a szükséges „kényszerintézkedéseket”. Ezt a parancsot ő továbbította a kiemeléshez szükséges rendőri állománynak, akik – az

intézkedés foganatosítása közben – arról tájékoztatták őt, hogy a panaszos a tömegből való kijövetelt és személyazonossága igazolását megtagadta, őt a tömeg tagjai körbefogták és összekapaszkodtak. Ezt követően őt a kiemelő állomány tagjai elkezdték a tömegből kitolni, mire a panaszos megkérte a belé kapaszkodókat, hogy engedjék el. Ezt követően a közterületi, közrendvédelmi parancsnok utasítást adott arra, hogy rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt a panaszost állítsák elő a BRFK Gyorskocsi utcai objektumába.

A tanúként meghallgatott közterületi, közrendvédelmi parancsnok elmondta, hogy tudomása szerint az igazolás megtagadását a helyszínen a panaszos azért nem követte el, mert már a tömegből való kijövetelt is megtagadta; de leszögezte azt is, hogy az intézkedést magát ő nem látta, csak a kiemelést végző rendőrök jelentéseiből értesült a történetekről. Azt is elmondta, hogy a panaszossal szembeni intézkedés alapja az volt, hogy olyan információ „érkezett a törzsből”, amely szerint a be nem jelentett demonstrációt a panaszos szervezte, ezért „elszámoltatását” követően fel kívánták szólítani a szabálysértés abbahagyására, vagyis hogy „a demonstráció további szervezését és tartását fejezze be”. Ha a panaszos együttműködött volna, igazoltatása és ruházatának átvizsgálása után vele szemben gyülekezési joggal való visszaélés szabálysértése miatt feljelentést tettek volna; mivel azonban a panaszos nem volt együttműködő, felszólítására nem is kerülhetett sor, így vele szemben egy másik szabálysértés, a rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt indult eljárás, és ez alapozta meg előállítását is.

Kérdésre válaszolva a közterületi, közrendvédelmi parancsnok elmondta azt is, hogy „a törzsnek”, amely az utasításokat adta, a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettese volt a parancsnoka.

6) Az V. kerület, Markó utcában tartott szemle megtartásától készített jegyzőkönyv szerint az említett helyen 2008. október 23-án 21 óra 50 perctől október 24-én 4 óra 15 percig tartott a helyszíni szemle, amelyet az ismeretlen tettes ellen közveszély okozása büntetének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő eljárás alkalmával tartottak. A szemlén a hatóság részéről öt rendőr – a vezető r. főhadnagyon kívül négy bűnügyi technikus – vett részt. A bizottság tagjai az általuk kapott információk alapján leírták, hogy a lezárt utcarészen az emberek a náluk lévő közbiztonságra veszélyes eszközöket az ott parkoló gépkocsik mellé és alá dobálták, melyeket később a rendőrök és a tűzszerészek összegyűjtöttek, és rendszerezve a járdán elhelyeztek. A jegyzőkönyv feltalálási helyük és minőségük szerint részletesen felsorolva leírja, hogy az egyéb különböző eszközök (pl. nagy számban fekete színű maszkok, kesztyűk, hátizsákok, gázálcok, szatyrok, úszószemüvegek, csúzlik, petárdák, vascsövek, fadarabok) mellett mintegy 50 db sárgás színű folyadékot tartalmazó palackot találtak, amelyek szájába szigetelő szalaggal textildarabok voltak erősítve.

7) A budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének 2009. február 10-én kelt, rövid tájékoztató levele szerint az V. kerület, Markó utcában a vonuló tömeg körbekerítésére a Magyar Köztársaság Rendőrségének Csapatszolgálati Szabályzata

kiadásáról szóló 11/1998. ORFK utasítás (a továbbiakban: Csapatszolgálati Szabályzat) „bekerítésre” vonatkozó szabályai alapján került sor, amely a Nyugati téri felüljáró alatt talált robbanóanyagokra tekintette – „álláspontja szerint” – nem igényel külön indoklást. A rendészeti helyettes megállapította azt is, hogy 2008. október 23-án 20 óra és 21 óra között nem volt a Kossuth téren bejelentett rendezvény, ahová a tömeg tarthatott volna.

8) A BRFK hivatalvezetőjének 2009. március 15-én kelt jelentése az eddigieket annyiban egészíti ki, hogy leírja: 2008. október 23-án az V. kerület, Markó utcában vonulós rendezvény nem volt bejelentve, ezért a rendőri egységek az ott vonulókat intézkedés alá kívánták vonni, különösen, mert az ott vonulók közül többen a rendőrök útvonalába szögeket, a rendőrök felé üvegeket dobáltak. Hogy a vonulás nem volt pusztán csak békés szándékú, azt a vonulók után a helyszínen hátrahagyott közbiztonságra veszélyes eszközökről készített helyszíni szemle jegyzőkönyve utólag is igazolta [vö. a 6) ponttal]. A rendőröknek kiadott utasításnál – a jelentés szerint – figyelembe kellett venni azt a körülményt is, hogy a vonuláshoz közeli helyszínen, a Nyugati téri felüljáró alatt rendőri egységek az említett napon robbanóanyagokat találtak. Ez a vonuló tömeg körbekerítését, ellenőrzését különösen is szükségessé tette. A hivatalvezető a jelentésében utalt arra, hogy a budapesti rendőrfőkapitány fokozott ellenőrzést rendelt el az említett időszakra, amely megalapozta az említett intézkedéseket; valamint arra is, hogy a helyszínen a rendőri biztosítás a Csapatszolgálati Szabályzat szabályai szerint zajlott, és itt is szerepel utalás a bekerítés műveletére.

A BRFK hivatalvezetőjének 2009. április 7-ei tájékoztató levele szerint az említett vonuláshoz közeli helyszínen, a Nyugati téri felüljáró alatt pontosan 20 óra 40 perckor találta fel a rendőrség a robbanóanyagot tartalmazó gépjárművet. Az, hogy ez a vonulás közelében történt, fokozott biztonsági kockázatot jelentett. Ezen kívül a BRFK-nak voltak információi arról, hogy a tömegben vonuló személyek közveszély okozására alkalmas eszközöket tartanak maguknál, mely információt a vonulók után a helyszínen hátrahagyott közbiztonságra veszélyes eszközökről készített helyszíni szemle jegyzőkönyve utólag is igazolt. Ezen kívül a hivatalvezető itt is utalt rá, hogy a vonulás során egyes vonuló személyek a rendőrségi szolgálati járművek elé szögeket szórtak, valamint haladásuk során köveket vettek magukhoz. Mindezek alapján a budapesti rendőrfőkapitány úgy látta helyesnek, hogy nem a súlyosabb jogkorlátozó eszközt, a tömeg feloszlátását rendeli el, hanem fokozott ellenőrzés alapján a vonuló személyek körbekerítését és átvizsgálását, a Csapatszolgálati Szabályzat szabályainak alkalmazásával.

9) A Nemzeti Nyomozó Iroda igazgatója tájékoztató levelében leírta, hogy a büntetőeljárás szabályai miatt nincs lehetősége továbbítani a foganatosított nyomozati cselekményekről készített jegyzőkönyveket, valamint további, a kérdéssel kapcsolatos felvilágosítást is ezért nem adhat.

10) A Testület részére megküldött DVD lemezen található videofelvételnek a konkrét panaszügyhöz kapcsolódó részeiből – a panaszossal szemben foganatosított intézkedéseket rögzítő felvételekből – a következőket lehetett megállapítani.

A felvétel az említett napon 20 óra 22 perctől rögzíti a történeteket, ekkorra már az V. kerület, Markó utca le volt zárva, és már igazoltatásokat, ruházat átvizsgálásokat hajtottak végre. A felvételen a 6) pontban említett sárgás színű folyadékot és beleragasztott textildarabot tartalmazó palackok közül több is látható. A célzottan a panaszos kiemelésére és igazoltatására, ruházat átvizsgálására irányuló intézkedést kb. 20 óra 46 perckor kezdte meg egy 6-8 főből álló rendőri kiemelő csoport. A felvételen nem hallatszik, hogy a panaszos felé bármilyen kérdést vagy felszólítást intéztek volna, az viszont jól hallható, hogy a panaszos rögtön közölte a feljűk tartó rendőrökkel, hogy nem akar „kimenni”. Ekkor már több jelenlévő társa őt körbefogta, vele összekapaszkodott. Mindössze néhány másodperc után a panaszos jól érthetően közölte az időközben hozzá érkezett rendőrökkel, hogy engedjék ki az embereket, és az utolsó húsz emberrel ő is kimegy. E mondatát követően kettő, majd három rendőr hátulról elkezdte őt kitolni a tömegből, amit a körülötte állók néhány másodperc után nem is akadályoztak tovább. A panaszos eközben folyamatosan hangot adott a rendőrök felé értetlenkedésének, ugyanakkor a körülötte álló társait is igyekezett csitítani. Az intézkedés ezen része – onnantól, hogy a kiemelő csoport elindult a tömegbe a panaszosért, odáig, hogy őt onnan kiemelve egy további intézkedéseknek megfelelőbb helyre terelték – csak mindössze kb. 2 percre tartott. Ezt követően került sor a panaszos igazoltatására, ruházatának átvizsgálására. 20 óra 53 perc körül közölték a panaszossal, hogy előállítására fog sor kerülni, amit ő hangosan továbbított a közelében lévő társainak, hogy jogi képviselőjét értesíthessék. A felvételtől kitűnik, hogy a panaszosnak 20 óra 58 perckor történő elszállításáig nem volt tudomása előállítása valódi okáról; amikor a közelben lévő társai erről érdeklődtek, nekik is csak azt tudta válaszolni, hogy a rendőrök erre kaptak parancsot, ez az előállítás „jogcíme”. A panaszos előállítását foganatosító rendőri egységek behallatszó rádióforgalmazásából kitűnik, hogy ők kb. a panaszos szolgálati járműhöz kísérésekor értesültek a Nyugati téri felüljáró alatt talált robbanóanyagról; ezt követően részt is kellett venniük az ezzel kapcsolatos biztonsági zárásban. A tömeg tájékoztatása folyamatos és megfelelő volt a felvételek alapján.

11) A Rendőrség honlapján (www.police.hu) elérhető, a 2008. október 23-ai bejelentett rendezvényekről és azok biztosításáról, valamint területlezárásokról szóló tájékoztató alapján megállapítható volt, hogy az említett napon 20 óra és 21 óra körül több bejelentett rendezvény is volt az V. kerület azon részén, amerre a panaszos és vonuló társai tartottak; így pl. a MNB 2006 rendezvénye az Alkotmány utca és a Kossuth Lajos tér torkolatánál, a Rendszerváltó Fórum Alkotmány utca felé haladó vonulások rendezvénye, vagy a Magyarok Világszövetségének V. kerület, Semmelweis utcai rendezvénye.

III.

A jogszabályi háttérrel kapcsolatban a Testület különösen a következő szabályokra hívja fel a figyelmet.

1) Az Rtv. fokozott ellenőrzésről, ruházat, csomag és jármű átvizsgálásáról szóló 30. §-a szerint: „(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja. (2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat. (3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja. (4) A Rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.” A 31. § (1) bekezdése szerint: „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.” Az Rtv. 97. §-ának (1) bekezdésében foglalt értelmező rendelkezés szerint e törvény alkalmazásában „ruházat: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy”.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A jogszabályi háttér – ahogyan arra a Testület korábbi állásfoglalásaiban is utalt – meglehetősen tág teret biztosít a fokozott ellenőrzések alkalmával foganatosítható rendőri intézkedéseknek, ezen belül is elsősorban az igazoltatásnak. Ennek keretében az állomány tagjainak nem kell olyan mértékig mérlegelniük az igazoltatás konkrét okainak meglétét, mint egy olyan igazoltatás során, amelyet saját kezdeményezésre, az Rtv. 29. §-a alapján foganatosítanak, mert a fokozott ellenőrzés egyfajta mögöttes „felhatalmazást” jelent.

Ez a felhatalmazás ugyanakkor nem korlátlan. Vizsgálható egyfelől az, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése indokolt volt-e, másfelől az is, hogy a fokozott

ellenőrzés keretében foganatosított konkrét igazoltatás nem volt-e egyértelműen indokolatlan a fokozott ellenőrzés céljainak fényében. Annak megítélése kapcsán, hogy a rendőrség a fokozott ellenőrzés elrendelésének lehetőségével az említett napon indokoltan élt-e, a Testület jelentőséget tulajdonított a közelmúlt rendezvényekkel összefüggő tapasztalatainak. Ebből kiindulva, tekintettel a rendezvények és várhatóan a résztvevők igen nagy számára, alappal lehetett számítani a demonstrációk helyszínén, illetve azok közelében rendbontók megjelenésére, a közrendet és köznyugalmat megzavaró eseményekre. Ezért a Testület megítélése szerint a rendezvények helyszínéhez közeli területekre nézve a rendőrség indokoltan rendelt el fokozott ellenőrzést.

A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése tehát adott esetben a jogszabályi felhatalmazáson túli felhatalmazást konstituálhat, ezért a Testület a jövőre nézve is fenntartja a jogot arra, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelésének indokoltságát és megalapozottságát az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének szempontjából, konkrét egyedi ügyekben vizsgálat tárgyává tegye.

2) Az Rtv. 29. § (3)–(5) bekezdései az igazoltatás során történő adatrögzítésről, valamint a sikertelen igazoltatás miatti előállításról a következőképpen rendelkeznek: „(3) Az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát. (4) A személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosság megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők. (5) A igazoltatás vagy a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén az előállítás csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.” A Szolgálati Szabályzat 43. § (1)–(2) bekezdései szerint pedig: „(1) Az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene bűncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor. (2) Az előállítás akkor is mellőzhető, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható. A rendőr a megkezdett, de mellőzött előállításról is jelentést készít.” A panaszos sérelmezett igazoltatásával és adatai rögzítésével kapcsolatban a Testület utal azokra a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 4/2009. (I. 7.) számú állásfoglalás] már kifejtett megjegyzéseire, amelyek szerint a rendőrségnek azon eljárását, hogy a rendezvényekhez közeli időpontban és helyszíneken igazoltatásokat végez, indokolják az elmúlt időszak tapasztalatai és az, hogy a különböző rendezvényekhez kapcsolódó jogellenes cselekmények résztvevőinek utólagos azonosítása jelentős nehézségekbe ütközik, márpedig a közrend és közbiztonság fenntartásának szempontjából nagyon

fontos, hogy az ilyen magatartásokat hamar és következetesen kövesse felelősségre vonás.

A demonstrációkhoz kapcsolódó közrend elleni cselekmények elkövetőinek utólagos azonosíthatósága iránti igény az adatrögzítés lehetséges preventív hatásait is figyelembe véve indokolttá teszi az igazoltatások foganatosításán túlmenően az igazoltatott személyek adatainak rögzítését is. A személyes adatok védelméhez fűződő jog ilyen helyzetekben összeütközésbe kerül a közrend és közbiztonság alkotmányos értékével, illetve az a mögött húzódó és abban megtestesülő egyéni alapjogokkal (a békés rendezvényen résztvevők gyülekezési joga, véleménynyilvánítási joga és testi épséghez fűződő joga). A Testület álláspontja szerint az alkalmasság, szükségesség és arányosság tesztjét alkalmazva, a személyes adatok védelméhez fűződő jog ilyen jellegű korlátozása egy demokratikus társadalomban megengedhetőnek minősül.

A Testület azt is figyelembe vette, hogy a panaszosnak megvolt a lehetősége arra, hogy a panaszban említett nap eseményeiről, a fokozott ellenőrzés elrendeléséről, illetve annak lehetséges következményeiről előzetesen tájékozódjon, így tisztában kellett lennie azzal, hogy amennyiben a rendezvények egyike helyszínének közelében tartózkodik, az igazoltatására sor kerülhet.

3) A panaszolt intézkedések megítélésekor – tekintettel a fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítás rendelkező részében szereplő utalásra, amely értelmében a fokozott ellenőrzés végrehajtása csapaterő bevetésével történik – a Testületnek figyelembe kellett vennie az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat csapaterő bevetésére vonatkozó előírásait, valamint a Csapatszolgálati Szabályzat rendelkezéseit.

Az Rtv. 58. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrök csapaterőben alkalmazhatók – egyéb esetek mellett – a személyek élet- és vagyonbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetésére vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozására és az elkövetők elfogására, illetve a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására, továbbá nagy területű helyszín biztosítására. Csapaterő alkalmazása során a Rendőrség az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésében írt jogokat (testi épséghez, személyes szabadsághoz, magánlakás, magántitok és levéltitok sérthetlenségéhez, személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogok) indokolt mértékben korlátozhatja, területet a személy- és járműforgalom elől elzárhat.

A Szolgálati Szabályzat 73. §-ának (1) bekezdése szerint csapaterő alkalmazása esetén a Rendőrség a személyi állomány összevonása és kötelékbe szervezése, ennek egyszemélyi parancsnoki vezetés alá helyezése, továbbá sajátos taktikai szabályok alkalmazása útján biztosítja a feladat végrehajtását. A rendőri intézkedések és a kényszerítő eszközök tekintetében jogszabályban meghatározott kivételtől eltekintve a csapaterőt a rendőrré vonatkozó jogok illetik meg, és kötelezettségek terhelik. A hivatkozott jogszabályhely a rendőrség számára előírja, hogy a csapaterő alkalmazásáról a tömegtájékoztatási eszközök útján is tájékoztatást kell adni. Ettől

eltérni csak abban az esetben lehet, amikor a tájékoztatás a rendőri intézkedések eredményességét veszélyeztetné. A tájékoztatásról a csapaterő alkalmazását elrendelő vezető gondoskodik. A 73. § (6) bekezdésében rögzített felhatalmazó rendelkezés értelmében a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó, illetve más jelentős rendezvény helyszínén – csapaterőnek a biztosításban való részvétele esetén – azt a területet, ahová a belépők fokozott ellenőrzése kötelező, a rendőri szerv vezetője határozza meg.

A Testület rendelkezésére bocsátott és tudomására jutott tények ismeretében elmondható, hogy a rendőrség a Szolgálati Szabályzat 73. §-ában foglalt tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, mivel október 20-án internetes oldalán megfelelő tájékoztatást közölt, illetve 2008. október 21-én közleményt adott ki az október 22. és október 25. közötti időszakra tervezett területlezárásokról, az elrendelt fokozott ellenőrzésről és a várható rendőri fellépésről.

4) Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint a Rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. E törvényi alapelv érvényesülésének megkövetelése mellett azonban az Rtv. 17. § (1) bekezdése alapján: „A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.” A 19. § (1)–(2) bekezdései szerint pedig: „(1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. (2) A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.” Az Rtv. 15. §-a rendelkezik az arányosság követelményéről. Eszerint: „(1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. (2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.” A 16. § (1) bekezdése alapján: „A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.” A rendőri fellépés formai szabályai között az Rtv. 20. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy: „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a

rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.” A Szolgálati Szabályzat 4. § (4) bekezdése szerint: „A rendőri intézkedés közben körültekintően kell eljárni. A rendőrnek arra kell törekednie, hogy megelőzze, hogy megtámadják, lefegyverezzék, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.”

5) A bekerítés a Csapatszolgálati Szabályzat 136. pontja szerint a létesítmények, területek lezárásának sajátos és legaktívabb formája, amely a keresett bűnözők, fegyveres személyek elfogása érdekében akkor alkalmazható, amikor ismert azok pontos tartózkodási helye. A bekerítés során a rendőr alegységekből létrehozott szolgálati csoportok körbezárják a keresett személyek tartózkodási helyét, megakadályozzák menekülésüket, meggátolják kitörésüket és végrehajtják az elfogást.

A Testület felhívja a figyelmet a Csapatszolgálati Szabályzatban megjelenő zárás szabályaira is. A zárás 24. pont értelmében valamely terület elszigetelése, körbezárása az adott területen folytatott más rendőri tevékenység sikeres végrehajtásához, meghatározott objektumok, személyek megóvásához, a közrend fenntartásához szükséges feltételek megteremtése érdekében. Alkalmazására egyebek mellett sor kerülhet fokozott ellenőrzés keretében. Lakott területeken, rendezvényeken a zárásban részt vevő rendőrök egyik alakzata a sorsfal. Alkalmazásának célja valamely terület, útvonal, utca, tér, épületrész, épülettömb lezárása vagy szabadon tartása a gyalogos-, illetve járműforgalom vagy minden forgalom elől. A rendőrök közötti térköz 1-5 méter lehet, szükség esetén tömör vagy kétsoros sorsfal is felállítható.

A Rendőrség – a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének tájékoztató levele szerint – az V. kerület, Markó utcában a Csapatszolgálati Szabályzatában foglalt rendelkezések szerint, a bekerítés taktikai módszerét alkalmazva hajtották végre a vonuló személyek körbezárását, igazoltatásukat és ruházatuk átvizsgálását. Ennek kapcsán a Testület szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a Markó utca lezárása a későbbi intézkedések foganatosítása érdekében tartalmilag nem a bekerítés, hanem a zárás taktikai módszerének alkalmazására utal, ezért ez a hivatkozás a Rendőrség részéről egyértelműen téves.

6) Az előállítás szabályai közül az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) és f) pontjai szerint: „A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja; f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.” Ugyanezen törvényhely (3) és (4) bekezdései szerint: „(3) A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. (4) Az előállítottat

szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

7) A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályai között a Szolgálati Szabályzat 57. § (1)–(3) bekezdései úgy rendelkeznek, hogy: „(1) A rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. (2) A rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. (3) A kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr előljárója vizsgálja annak szükségességét, jogszerűségét, az arányosság követelményének megtartását, amelynek során: a) meghallgatja azt, akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták, valamint az eseménynél jelenlévő személyeket, b) szükség esetén tisztázza a rendőr jelentésében észlelt ellentmondásokat.” Az 58. § (1) bekezdése szerint: „A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.” A testi kényszert az Rtv. 47. §-a a következőképpen szabályozza: „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” A Szolgálati Szabályzat 59. § szerint: „(1) Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. (2) A testi kényszer alkalmazása során a rendőr felhasználhatja az önvédelmi fogásokat is.”

8) Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenségről szóló 40/A. §-a szerint: „(1) Aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. (2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.” A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 152. §-a a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértését a következőképpen szabályozza: „(1) Aki a) a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó, szervezeten megvalósuló rendezvényt bejelentési kötelezettsége elmulasztásával szervez, b) rendezvényt annak ellenére szervez, hogy a rendezvény megtartását a rendőrség a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 8. § (1) bekezdése alapján megtiltotta, c) a rendőrség által tudomásul vett bejelentésben megjelölttől eltérő helyszínre, útvonalra vagy időpontra szervezi a rendezvényt, vagy a résztvevőket a bejelentésben megjelölt helyszíntől, útvonaltól vagy időponttól való eltérésre hívja fel, százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. (2) Aki a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 9. § (3) bekezdését megsértve a tervezett új időpontról való előzetes tájékoztatás nélkül szervez rendezvényt, százezer

forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. (3) Aki a) a rendezvény szervezésével összefüggő bejelentési kötelezettségét a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 6. §-ában meghatározott határidő megsértésével teljesíti, b) a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 9. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségét a határidő megsértésével teljesíti, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. (4) Nem valósul meg szabálysértés az (1) bekezdés c) pontja alapján, ha a rendőrség által tudomásul vett bejelentésben megjelölt helyszíntől, útvonaltól vagy időponttól való eltérésre a rendezvény megtartásától független külső ok miatt kerül sor. (5) Nem valósul meg szabálysértés a (3) bekezdés a) pontja alapján, ha a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 6. §-ában meghatározott határidő megsértésével, de a rendezvény szervezésének megkezdését követően haladéktalanul olyan rendezvény szervezését jelentik be, amelynek célja a résztvevők véleményének, egy, a bejelentéshez képest három napon belül, előre nem láthatóan bekövetkezett vagy nyilvánosságra került eseménnyel összefüggő kinyilvánítása. (6) Az (1)-(5) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

IV.

A konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – a kifogásolt rendőri intézkedések (meghatározott területen tartózkodók átvizsgálása, a panaszos igazoltatása, ruházatának átvizsgálása, testi kényszer alkalmazása, előállítás) érintették a panaszos személyi szabadságát, mozgásszabadságát, tisztességes eljáráshoz való jogát, valamint testi épséghez való jogát.

A panaszos ezen alapvető jogait és alkotmányos szabadságait vizsgálva a Testület a alábbi következtetésekre jutott.

1) A panaszos mozgásszabadságának és testi épséghez való alapvető jogának érintettsége a vele szemben foganatosított kiemelés és testi kényszer-alkalmazás tekintetében vizsgálható. Ezzel kapcsolatban a következőket lehetett megállapítani.

Az említett időpontban és helyszínen a budapesti rendőrfőkapitány 110-60/2008. ált. számú egyedi utasítása alapján érvényben volt fokozott ellenőrzés elrendelése. Ennek a konkrét esetre nézve a megalapozottsága, az indokoltsága és az arányossága az Indokolás III. részének 1) pontjában kifejtettek alapján megállapítható. Ezért a rendőrségnek az Rtv. 30. § (1) bekezdése alapján lehetősége volt a meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelöl részén az ott tartózkodókat igazoltatni, e cél elérése érdekében a (2) és (3) bekezdések szerint a rendőrség a helyszínt és az ott tartózkodók ruházatát és csomagjait is átvizsgálhatta, a közbiztonságra veszélyes eszközöket lefoglalhatta. Ez tehát biztosította a jogszabályi hátteret a panaszos igazoltatás – ennek kapcsán adatrögzítés – és ruházat-átvizsgálás alá vonásához; ennek jogszerűsége és indokoltsága tehát – különösen azért is, mert a panaszos volt az egyik fő rendezője és szónoka annak a rendezvénynek, amelyről aztán vezetésével a tömeg elkezdett átvonulni egy másik helyszínre – a részéről nem vitatható. A panaszos azon

kifogásait illetően, amelyek szerint ő sérelmezte, hogy az említett napon akkor már kb. harmadszor került sor az igazoltatására, a Testület megjegyzi, hogy a panaszosnak megvolt a lehetősége arra, hogy az aznapi eseményekről, a fokozott ellenőrzés elrendeléséről, illetve annak lehetséges következményeiről előzetesen tájékozódjon, és ezt, mint egy rendezvény egyik rendezője és szónoka, nyilván meg is tette. Így tisztában kellett lennie azzal, hogy – különös tekintettel az említett minőségére – amennyiben a rendezvények helyszínei közelében tartózkodik, úgy akár többször is, igazoltatására kerülhet sor.

A panaszos igazoltatására és ruházatának átvizsgálására úgy került sor – ahogy az a rendőrségi dokumentumokból és a Testület részére megküldött DVD lemezen található videofelvételből is kiderült –, hogy az említett napon és helyszínen 20 óra 46 perckor egy 6-8 rendőrből álló kiemelő csoport a tömegben keresztül megközelítette a panaszost, akit a tömeg körülötte álló része körbevett, vele összekapaszkodtak, hogy így a rendőrök érdemi intézkedését megakadályozzák. Néhány másodperc elteltével kettő, majd három rendőr hátulról elkezdte a panaszost kitolni a tömegből, amit aztán a panaszos körül állók – a panaszos kérésére – nem is akadályoztak tovább. Így a rendőröknek panaszost mindössze kb. 2 perc alatt sikerült a tömegtől némileg távolabb, egy további intézkedéseknek megfelelő helyre terelni. Ehhez azonban vele szemben testi kényszerítéssel – a hátánál lökést, tolaszt – kellett alkalmazniuk. Ezt a jelentés szerint [Indokolás II. rész 2) pont] az Rtv. 47. §-a alapján tették, és ezt a parancsnoki vélemény és kivizsgálás során jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak is találták.

Az Rtv. 17. §-a felhatalmazza a Rendőrséget, hogy a testi épséghez való jogot és az intézkedés alá vontak szabad mozgását a törvényben foglaltak szerint korlátozza. A 19. § pedig általános kötelezettségként állapítja meg, hogy a rendőri intézkedéseknek mindenki köteles magát alávetni, ellenszegülés esetén a rendőr az Rtv.-ben meghatározott intézkedéseket és kényszerítő eszközöket alkalmazhatja. A kényszerítő eszközök szabályai között rendelkezik az Rtv. 47. §-a a testi kényszeréről. Ezt a Szolgálati Szabályzat már idézett 59. §-a alapján akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény, vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. Az Rtv. 16. §-a azt is kimondja, hogy kényszerítő eszközt is csak az arányosság elvének figyelembe tartásával lehet alkalmazni, nem okozható aránytalan sérelem, és csak az ellenszegülés megtöréséig, illetve addig lehet kényszerítő eszközt alkalmazni, amíg az intézkedés eredményessége már enélkül is biztosítható.

Mindezen szabályokra figyelemmel a konkrét eset kapcsán megállapítható, hogy jogszerű és indokolt volt a panaszossal szemben az említett kényszerítő eszköz – hátulról a tömegből való kitolása – alkalmazása, mert erre az ő megfelelő körülmények közötti igazoltatása és ruházatának átvizsgálása érdekében szükség volt. A tömeg közepén elhelyezkedő panaszost több társa körbe is fogta és vele összekapaszkodtak, ami különösen is lehetetlenné tette azt, hogy vele szemben ott kerülhessen sor intézkedésre anélkül, hogy őt távolabb kísérenék. Ráadásul a panaszos kiterelésére a Szolgálati Szabályzat 4. § (4) bekezdése alapján is szükség volt, mert így tudták a rendőrök a biztonságos intézkedés körülményeit garantálni – amelyre a tömeg közepén

nem lett volna lehetőség. A Szolgálati Szabályzat ezen bekezdése ugyanis előírja, hogy a rendőrnek arra kell törekednie, hogy megelőzze, hogy megtámadják, figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják. A panaszossal szemben a kényszerítő eszköz alkalmazása ezen kívül arányos is volt, mert a rendőrök a legenyhébb kényszerítő eszközt – a testi kényszert – alkalmazták vele szemben, a fokozatosság követelményének megfelelően; valamint ez csak a szükséges ideig, mindössze kb. 2 percig tartott, és a kényszerítő eszköz-alkalmazással a rendőrség rögtön felhagyott, amint a panaszos magától is eleget tett az intézkedésnek, amint tehát az intézkedés eredményessége kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül is biztosítható volt. A kényszerítő eszköz alkalmazásának dokumentálása is a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt.

Mindezek alapján tehát megállapítható, hogy a panaszos mozgásszabadságát és testi épséghez való alapvető jogát a sérelmezett rendőri intézkedések és a kényszerítő eszköz-alkalmazás nem sértette, mindössze indokoltan és a jogszabályi előírásoknak megfelelően korlátozta.

2) A Testület a panaszos érintettsége miatt vizsgálta az V. kerület, Markó utcában tartózkodott tömeg körbekerítésének körülményeit is, de ennek kapcsán is azt állapította meg, hogy a panaszos mozgásszabadságát ez a rendőri fellépés nem sértette meg, a következők miatt.

A rendőrség internetes oldalán 2008. október 24-én közzétett, az október 23-ai eseményeket taglaló Összefoglaló a Markó utca lezárását megelőző eseményeket az alábbiak szerint írja le.

A Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom rendezvényén résztvevők a demonstráció végét követően megindultak a Semmelweis utcában zajló rendezvényre. Egy körülbelül 500 fős tömeg verődött össze a Váci útnál és hangos skandálás közepette vonultak a Dráva utca – Visegrádi utca – Vág utca – Hegedűs Gyula utca – Victor Hugo utca – Pannónia utca – Szent István körút – Bihari János utca útvonalon.

A rendőrök a tömeget a Markó utcának a Bihari János utca és Bajcsy-Zsilinszky út közötti szakaszára körbezárták. Ekkor a tömegből többen eldobálták a náluk lévő, előkészített Molotov-koktélok, szűrő és vágó eszközöket, speciális vasakat – amelyek alkalmasak voltak gépkocsik kerekének kiszúrására –, kövel megrakott táskákat. A rendőrök mindenkit igazoltattak, majd egyesével engedtek ki az utcából.

A fenti eseményekkel nagyjából azonos időben a BRFK Akció Osztály munkatársai a Nyugati téren intézkedés alá vonták egy Peugeot 206 típusú gépkocsi vezetőjét. A jármű átvizsgálása során a csomagtartóból három darab, időzítővel ellátott benzines gyújtóbomba került elő. A sofőrt a rendőrök visszaélés robbanóanyaggal vagy robbantószerrel bűncselekmény elkövetése miatt előállították.

A vonuló tömeg 20 óra körül érkezett a Szent István körútról a Bihari János utcába, majd a Markó utcán a Bajcsy-Zsilinszky utca felé folytatta útját. A rendőrség a tömeg mögött a Markó és a Bihari János utcák kereszteződésénél, valamint a tömeg útjában, a Markó és a Bajcsy-Zsilinszky utcák találkozásánál 20 óra 10 perc körül kezdte meg rendőrsorfallal felállítását és ez által az út lezárását.

20 óra 33 perc környékén a rendőrség kihangosító berendezésen keresztül arról tájékoztatta a körbezárt tömeget, hogy a helyszínen „fokozott rendőri ellenőrzés” végrehajtására kerül sor, amelynek keretében az ott tartózkodókat igazoltatják. Felhívta a jelenlévők figyelmét arra is, hogy távozásra kizárólag a rendőri intézkedések végrehajtása – tehát a személyazonosság igazolása és a ruházat átvizsgálása – után van lehetőség.

A zárás a felvételek tanúsága szerint körülbelül egy órán keresztül tartott, a bontást a rendőrség 21 óra 10 perc környékén kezdte meg.

A budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettese tájékoztató levelében a Markó utcában végzett rendőri tevékenységet röviden, az alábbiak szerint írta le. Elmondása szerint a rendőrség ott a Csapatszolgálati Szabályzat értelmében vett taktikai eljárást, bekerítést hajtott végre, amelynek alkalmazása a Nyugati téri felüljáró alatt talált robbanóanyagokkal összefüggésben álláspontja szerint nem igényel külön indokolást.

A BRFK hivatalvezetője 2009. március 15-ei jelentésében a körülményekről az alábbi tájékoztatást küldte. 2008. október 23-ára a Markó utcába nem volt vonulós rendezvény bejelentve, ezért a rendőri egységek az ott vonulókat intézkedés alá kívánták vonni. A csoportosulás több tagja a rendőrök, illetve a szolgálati gépjárművek útjába szögeket helyezett, illetve feljűk üvegeket dobált. A tömeg veszélyességét a tagjai által hátrahagyott, és utóbb a rendőrkörök által talált tárgyak helyszíni szemléjéről készített jegyzőkönyv is alátámasztja. A rendőri fellépés szervezése során figyelembe kellett venni azt a körülményt is, hogy a Markó utcához közeli helyszínen, a Nyugati téri felüljáró alatt a rendőri egységek robbanóanyagot találtak, amelyre tekintettel a vonuló tömeg bekerítése, és tagjainak ellenőrzése, továbbá a jogellenes magatartást tanúsító személyek elfogása és előállításának a közrend és köznyugalom helyreállítása érdekében szükségessé vált. Az ennek keretében fogantatott igazoltatásokról a tömeget hangosbemondón keresztül tájékoztatták. Az aznapi rendezvények biztosítását az érvényben lévő fokozott ellenőrzés alapján, csapaterős tevékenység keretében látta el a rendőrség, amely során a Csapatszolgálati Szabályzat előírásai, az abban foglalt taktikai szabályok kerültek alkalmazásra. Ezen szabályzat külön fejezetét képezi a bekerítés műveletének szabályozása, amely eljárás a válaszevél tanúsága szerint a Markó utcában végzett igazoltatások végrehajtását segítette elő.

A BRFK hivatalvezetője a 2009. április 7-én kelt tájékoztató levelében arról tájékoztatta a Testületet, hogy a robbanóanyagot a Nyugati tér közelében 20 óra 40 perckor fedezték fel egy gépjármű ellenőrzése során a rendőrök. A robbanóanyag

feltalálása önmagában is közbiztonságot veszélyeztető körülmény, amelynek jelentőségét az adott helyzetben felértékelte, hogy a be nem jelentett demonstráció útvonala a robbanóanyag feltalálási helyéhez közel vezetett. Hozzáfűzi, hogy a BRFK rendelkezett továbbá információkkal arra vonatkozóan, hogy a tömegben vonuló személyek közveszély okozására alkalmas eszközöket tartanak maguknál, amelyet utólag az igazoltatások után hátrahagyott, közbiztonságra valóban veszélyes eszközök feltalálása igazolt. Jelentőséget tulajdonítottak továbbá a tömeg résztvevői által tanúsított azon magatartásnak, hogy haladásuk során a rendőrök, illetve a szolgálati gépjárművek útjába szögeket helyeztek, illetve feljűk üvegeket dobáltak, valamint, hogy a vonulók köveket vettek magukhoz.

Minderre tekintettel Budapest rendőrfőkapitánya úgy látta helyesnek, ha nem a súlyosabbnak minősülő tömegoszlatás eszközt alkalmazzák, hanem a fokozott ellenőrzés keretében a vonuló személyek körbekerítést és átvizsgálását, a Csapatszolgálati Szabályzat szabályainak alkalmazásával.

A Testület megítélése szerint a rendőrség azon eljárása, hogy a tömeget a Bihari János utca és a Bajcsy-Zsilinszky út felől a Markó utcában „körbezárta”, majd egyenként igazoltatta a fentebb hivatkozott, fokozott ellenőrzésre vonatkozó szabályok felhatalmazása alapján, jogszerűen történt. A fokozott ellenőrzés keretében ugyanis a rendőrség a közterület kijelölt részén az ott tartózkodókat igazoltathatja.

Az intézkedés indokoltságát elsősorban a rendőrség által a Testület tudomására hozott azon körülmények támasztották alá, amelyek szerint a csoportosulás több tagja a rendőrök, illetve a szolgálati gépjárművek útjába szögeket helyezett, illetve feljűk üvegeket dobált, valamint hogy a vonulók köveket vettek magukhoz. A tömeg résztvevői által tanúsított fenti magatartáson túl a BRFK arra vonatkozóan is rendelkezett információkkal, hogy a tömegben vonuló személyek közveszély okozására alkalmas eszközöket tartanak maguknál. Ezt utólag az igazoltatások után hátrahagyott, közbiztonságra valóban veszélyes eszközök feltalálása igazolt.

A rendőri fellépés megszervezésében az illetékesek figyelembe vették az is, hogy 20 óra 40 perc környékén a Markó utcához közeli helyszínen, a Nyugati téri felüljáró alatt a rendőri egységek robbanóanyagot találtak. A rendőrség álláspontja szerint erre tekintettel a vonuló tömeg bekerítése, és tagjainak ellenőrzése, továbbá a jogellenes magatartást tanúsító személyek elfogása és előállítás a közrend és köznyugalom helyreállítása érdekében szükségessé vált.

A Testület ezzel kapcsolatosan meg kívánja jegyezni, hogy a – rendelkezésére bocsátott dokumentumokkal és videofelvételekkel is alátámasztott – tények ismeretében megállapítható, hogy a tömeg körbekerítésére a Markó utcában mintegy fél órával a robbanóanyag megtalálását megelőzően került sor, amely körülmény erre tekintettel a vonulós rendezvény kapcsán elsődlegesen elrendelt intézkedéseknek nem lehetett oka, legfeljebb a végrehajtás körülményeinek alakításában játszhatott

szerepet. Ezért a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének tájékoztató levele e tekintetben is megalapozatlan, és ténybeli tévedést tartalmaz.

Feladataikat a Rendőrség Csapatszolgálati Szabályzatában foglalt rendelkezések szerint, a bekerítés taktikai módszerét alkalmazva hajtották végre a helyszínen lévő rendőri erők. Ennek kapcsán a Testület szükségesnek tartja ismét megjegyezni, hogy a Markó utca lezárása az későbbi intézkedések foganatosítása érdekében tartalmilag nem elsősorban a bekerítés, hanem a zárás taktikai módszerének alkalmazására utal [vö. Indokolás III. rész 5) pont], ezért a fent említett okokból a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének tájékoztató levele ezen a ponton is egyértelműen téves.

A fentieket összegezve a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőrség jogszerűen járt el a Szent István körútról érkező és a Semmelweis utcába tartó tömeggel szemben akkor, amikor a Markó utcának a Bihari János és a Bajcsy-Zsilinszky utca közé eső szakaszán a vonuló sokaságot körbezárta, és a résztvevők távozását a személyazonosság igazolását, valamint ruházat- és csomagátvizsgálat követően tette lehetővé.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőri fellépés indokoltságát utólag alátámasztotta az a nagy mennyiségű közbiztonságra veszélyes eszköz és anyag, amelyet a rendőrök az intézkedések befejezését követően a Markó utcában felleltek, és amelyek részletes leírását a Testület a helyszínen végzett szemle jegyzőkönyvéből ismerte meg.

Mivel a fenti intézkedéseket az eljáró rendőrök jogalap birtokában és az arányosság követelményeire is figyelemmel foganatosították, a Testület jogsértést nem állapított meg.

V.

A panaszos személyi szabadságának és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának érintettségét a Testület az előállítás és a panaszossal szemben történt egyéb intézkedések dokumentálása összefüggésében vizsgálta, és az alábbi megállapításokra jutott.

1) A panaszos előállítására a vele szemben intézkedett rendőrök jelentése alapján az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) illetve f) pontjai alapján került sor, igazolás megtagadása, illetve szabálysértés abbahagyásra irányuló felszólítás utáni tovább folytatása miatt. Ezeket az – Rtv. 33. § (2) bekezdése szerint egyébként is csak mérlegelés szerinti, nem kötelező – előállítási okokat vizsgálva megállapítható, hogy az a) pont szerinti ok, vagyis az igazolás megtagadása a vizsgált esetben nem valósult meg. Amíg ugyanis a panaszos a tömegben volt, nem voltak megfelelők a körülmények az igazoltatására – ezért is kezdték el az intézkedő rendőrök őt kitolni –; és a Testület részére megküldött videofelvételből kivehetően, valamint a közterületi, közrendvédelmi parancsnok vallomásának megfelelően [vö. Indokolás II. rész 5) pont] ott őt nem is szólították fel személyazonossága igazolására – nem volt tehát felszólítás,

amelynek való engedelmeskedést megtagadta volna. Az a felvételeken is látszik, hogy a panaszos körül álló személyek rövid ideig (pár másodpercig) nem engedték, hogy a panaszost a rendőrök a tömegből kitolják, a többi személy magatartása azonban nem jelenti azt, hogy maga a panaszos bármilyen szabálysértést – főleg az igazolás megtagadását – elkövette volna. Az pedig a videofelvételen is tisztán látszik, és ezt a rendőri jelentések is alátámasztják, hogy miután a panaszost a tömegből kivezették és további intézkedésre alkalmas helyre vitték, rögtön eleget tett a rendőrök igazoltatásra való felszólításának, és velük együttműködött. Egyébként a rendőrségi dokumentumokból az is megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök, és a közterületi, közrendvédelmi parancsnok ismerték a panaszos személyazonosságát, hiszen célzottan az ő kiemeléséért és intézkedés alá vonásáért mentek a tömegbe. Ez az opcionális előállítási ok tehát a rendelkezésre álló dokumentumok alapján nem állt fenn.

Ami az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontjára való hivatkozást illeti – vagyis a szabálysértést felszólítás után tovább folytatása –, a vizsgált esetben nem állt fenn olyan szabálysértő magatartás, amelyet a panaszos felszólítása után is tovább folytatott volna. Az előző pontban írtak miatt nem tekinthető ilyennek az igazolás megtagadása – hiszen azt a panaszos nem tagadta meg. Nem tekinthető ilyennek az sem, hogy a panaszost a tüntetők közül többen körbe fogták és vele összekapaszkodtak, mert ez egyrészt nem a panaszosnak felróható magatartás, másrészt pedig amikor a panaszossal szemben a rendőrök testi kényszerrel kezdtek alkalmazni, éppen a panaszos kérésére ezen személyek is néhány másodperc után felhagytak ezzel a magatartásukkal, és a panaszost elengedték.

A Testület megállapítása alapján – anélkül, hogy annak vizsgálatába bocsátkozna, hogy a panaszos elkövette-e a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértését –, ugyancsak nem tekinthető ilyennek a közterületi, közrendvédelmi parancsnok azon tanúvallomásban tett megjegyzése, miszerint a panaszossal szembeni intézkedés alapja az volt, hogy olyan információ „érkezett a törzsből”, amely szerint a be nem jelentett demonstrációt a panaszos szervezte, ezért „elszámoltatását” követően fel kívánták szólítani a szabálysértés abbahagyására, vagyis hogy „a demonstráció további szervezését és tartását fejezze be”. Ez azonban, ugyanezen tanúvallomás alapján – és ezt a videofelvétel is megerősíti – nem történt meg, a panaszost a rendőrök nem hívták fel, hogy a jelenlévő tömeg békés szétoszlását segítse elő, „szervezőként” tegyen lépéseket a megbomlott rend helyreállítására. (Mivel a rendőrség a helyszínen a tömeget körbezárta, ebből következően nem is az volt a rendőrség célja sem, hogy a tömeg feloszoljon, hiszen akkor a tömegoszlatás kényszerítő eszközét választották volna.) Mivel ilyen felszólítás dokumentáltan nem hangzott el, ezért fogalmilag kizárt az is, hogy a panaszos ennek ne tett volna eleget, és – a közterületi, közrendvédelmi parancsnok szóhasználatával – a demonstrációt „tovább szervezte, tartotta” volna; már csak azért is, mert néhány perc után a panaszos előállítására került sor, így a továbbiakban már nem tartózkodott a helyszínen. Mindezeket alátámasztja az Indokolás II. részének 4) pontjában ismertetett szabálysértési határozat is, amely a panaszossal szemben jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség miatt indult

eljárást szabálysértés hiányában megszüntette. Ezek után megállapítható tehát, hogy ez az – opcionális – előállítási ok sem állt fenn a vizsgált esetben.

Más előállítási okra a rendőri dokumentumok nem hivatkoztak. A Testület fel kívánja hívni a figyelmet a Szolgálati Szabályzat 21. §-ára, amely leírja, hogy szabálysértés észlelése esetén a rendőr feljelentést tesz, vagy a jogszabályban meghatározott esetekben helyszíni bírságot szab ki, vagy figyelmeztetést alkalmaz. Amennyiben ezek nem járnak sikerrel, az arányosság követelményének megfelelően ezt követően kerülhet sor más, az Rtv.-ben foglalt rendőri intézkedés alkalmazására. A konkrét esetben az intézkedő rendőrök, a közterületi, közrendvédelmi parancsnok, valamint az utasítást adó budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettese nem ezeknek a jogszabályoknak megfelelően jártak el; megsértették az arányosság követelményét, és anélkül állították elő a panaszost, hogy annak az Rtv. szerinti indokai fennálltak volna, ráadásul a jelentések olyan előállítási okokra hivatkoztak, amelyek biztosan nem álltak fenn, ezért egyértelműen tévesek voltak. Ezért a jogtalan és indokolatlan előállítással – mint az alapjogokat leginkább korlátozó intézkedéssel – a rendőrség súlyosan megsértette a panaszos személyi szabadságát.

2) A panaszost érintő rendőri intézkedések dokumentálása kapcsán vizsgálta a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának az érvényesülését. A Testület ennek során több ellentmondást és pontatlanságot is talált.

Először is a Testület aggályosnak tartotta, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök a jelentésükben tévesen hivatkoznak az intézkedések jogalapjára, ugyanis egyik esetben sem a fokozott ellenőrzést jelölték meg – ami azt ténylegesen legitimálta, és ami a helyszínen el is hangzott –, és a téves hivatkozások között is kirívó, hogy a panaszos ruházatának átvizsgálása alapjául a rendőrök az Rtv. 29. § (4) bekezdését jelölték meg, amely az igazoltatás kapcsán arról szól, hogy személyazonossága megállapítása érdekében az intézkedés alá vont személy feltartóztatható, személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, bizonyos esetekben tőle ujjnyomat vehető stb. A vizsgált esetben még inkább kifogásolható az a körülmény, hogy a parancsnoki vélemény és kivizsgálást végző Közrendvédelmi II/1. Alosztályának vezetője automatikusan jogszerűnek és szakszerűnek minősítette ezeket a téves hivatkozásokat – beleértve az előállítás okait is.

A Testület meg kívánja jegyezni, hogy a panaszos részére a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Fogdaszolgálati Osztály Gyorskocsi utcai objektumában adott igazolás – amelyen a panaszos ráadásul be is jelölte, hogy panasszal kíván élni – mind az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa, mind a Magyar Helsinki Bizottság elérhetőségeit tévesen tartalmazza, ugyanakkor nem szerepel rajta a Testülethez fordulás lehetősége, mint az Rtv. szerinti panaszlehetőség, amelynek közlését az intézkedést követően az Rtv. 20. § (2) bekezdése kötelezővé teszi. Ezek a körülmények a panaszosra meglehetősen megtévesztően és félrevezetően hathattak.

A Testület véleménye szerint sérelmes volt az is, hogy a tüntetés helyszínén a panaszossal szemben intézkedő rendőrök, de későbbi tanúmeghallgatásán a közterületi, közrendvédelmi parancsnok sem tudták egyértelműen megmondani, miért került sor a panaszos előállítására, ennek mi az indoka. Ez a videofelvételen is jól látszik, amikor a panaszos, miközben a rendőrségi szolgálati jármű felé kísérik, azt kiabálja a közelében lévő társai kérdésére, hogy nem tudja miért szállítják be, előállításának „nincs jogcíme”, csak annyit lehet tudni, hogy a rendőrök erre kaptak parancsot. Az előző pontban írtaknak megfelelően felmerült a panaszossal szemben, hogy a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértését követte volna el (ez aztán hivatkozási alapként nem került említésre), jogszerű intézkedésnek ellenszegült volna, illetve az igazolást megtagadta volna (ez utóbbi kettő egyértelműen nem valósult meg).

Önmagában sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát, hogy a helyszínen egészen a beszállításáig nem tudhatta meg, mi az előállítás indoka, pedig ezt a rendőröknek – mint az intézkedés célját – az Rtv. 20. § (2) bekezdése, valamint a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése alapján is közölniük kellett volna, és nem állt fenn olyan körülmény, amely alapján ez a közlés az intézkedés eredményességét veszélyeztette volna. A videofelvétel vonatkozó részeiből, valamint a rendőri jelentésből, a közterületi, közrendvédelmi parancsnok vallomásából és a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének tájékoztató leveléből sokkal inkább az látszik kitűnni, hogy sem az utasítást adó, sem az azt végrehajtó rendőrök nem voltak tisztában intézkedésük jogalapjával, ezért arról a panaszost sem tudták tájékoztatni. Ezzel megszegték az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat említett szakaszait, és megsértették a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. Ezt külön súlyosbítja, hogy később, amikor már a jelentésekben és a közterületi, közrendvédelmi parancsnok tanúvallomásában rögzítették a panaszos előállításának jogszabályi alapját, ezekben több ok is rögzítésre került, amelyek közül a tényállás szerint egyik sem volt valós előállítási indok-megjelölés.

Téves volt a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettesének február 10-én kelt tájékoztató levelében foglalt azon megállapítás, hogy a Nyugati téri felüljáró alatt talált robbanóanyagokra tekintettel a rendőri fellépés „nem igényel külön indoklást”. Ez a kijelentés azért téves, mert a rendőrségi dokumentumokból egyértelműen kitűnik [pl. Indokolás II. rész 8) pont], hogy az említett robbanóanyagokat 2008. október 23-án 20 óra 40 perc körül találták fel a rendőrök, míg a tüntetők Markó utcai körbekerítése már 20 óra 10 perckor megtörtént; vagyis a mintegy fél órával később talált robbanóanyagok a tüntetés körbekerítése kapcsán elsődlegesen elrendelt intézkedéseknek nem lehetett az oka, legfeljebb a végrehajtás körülményeinek alakításában játszhatott szerepet. Éppen ezért a tüntetés körbekerítése valójában igényelt volna további indoklást, mégpedig – helyesen – a fokozott ellenőrzés szabályaira való hivatkozást, ahogyan ez a helyszínen el is hangzott, és ahogyan ezt a BRFK hivatalvezetője is tette tájékoztató levelében. Az Indokolás II. részének 11) pontjára figyelemmel szintén téves a budapesti rendőrfőkapitány rendészeti helyettese tájékoztató levelének harmadik bekezdése, amely szerint az említett napon 20 óra és

21 óra között nem volt a Kossuth téren bejelentett rendezvény, ahová a tömeg tarthatott volna.

Az eljárás során mindezek a téves illetve nem létező jogszabályi hivatkozások, az intézkedések jogalapjainak megjelölésekor tapasztalható teljes bizonytalanság és a többszörös ellentmondások – melyeknek egy részét csak a BRFK hivatalvezetőjének 2009. április 7-én kelt tájékoztató levelével sikerült tisztázni – külön-külön is jelentős érdeksérelmet okozhattak volna a panaszosnak. Jelen esetben azonban ezek a visszasságok olyan nagy számban és olyan súlyosan jogkorlátozó intézkedésekhez (előállítás) kapcsolódva jelentek meg, amelyek már alkalmasak voltak arra, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának súlyos sérelmét megállapíthatóvá tegyék. Így a Testület e tekintetben is súlyos alapjogsérelmet volt kénytelen megállapítani.

VI.

A Testület a fent írtak alapján arra a következtetésre jutott, hogy – az Indokolás V. részében írt indokok alapján – a panaszos személyi szabadságának és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának a sérelme a konkrét esetben elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozhatta.

A Testület ezért a rendelkező részben foglaltak szerint, az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése alapján az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2009. május 13.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,

előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

testületi tag

Dr. Féja András

testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag